

РЕШЕНИЕ

№ 106

гр. Варна, 31.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, III СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Георги Йовчев

Членове: Николина П. Дамянова
Даниела Ил. Писарова

при участието на секретаря Десислава Ив. Шинева Чипева
като разгледа докладваното от Георги Йовчев Въззивно търговско дело № 20233001000027 по описа за 2023 година

Производството е образувано по въззивна жалба на Г. М. А., с постоянен адрес с.Е., общ.Ц. К. срещу решение №217/01.12.2022 г. по гр.д.147/2022 г. по описа на ОС - Разград, в частта с която е отхвърлен предявения от въззивника срещу ЗАД „ОЗК-Застраховане“ АД, със седалище гр.София, иск с правно основание чл.432 от КЗ, за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди вследствие на ПТП настъпило на 30.11.2017 г., причинено от Г. И. И., при управление на МПС – товарен автомобил „Скания“ с рег. № на влекача А 3991 КК и прикачено към него полуремарке /контейнеровоз/ с рег. № А 0851 ЕК, за горницата над 30 000 лева до предявения размер от 200 000 лева, ведно със законната лихва, считано от 28.08.2019 г. до окончателно изплащане на сумата.

Във въззивната жалба се сочат допуснати нарушения при постановяване на решението, изразяващи се в противоречие с материалния закон – чл.52 от ЗЗД. Поддържа се, че присъденото обезщетение е занижено и не отговаря на установената съдебна практика, по отношение определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди. Излага, че не са налице основания за допълнително намаляване на обезщетението, тъй като не е налице съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалия, респективно излага, че следва да се определи по-нисък процент на съпричиняване.

Насрещната страна ЗАД „ОЗК-Застраховане“ АД, със седалище гр.София е подала писмен отговор, в който оспорва жалбата.

Третото лице помагач Гаранционен фонд, със седалище гр.София е подало писмен отговор, в който оспорва жалбата.

Третите лица помагачи А. Б. Х. и Национално бюро на българските автомобилни застрахователи, не са подали отговори на жалбата.

Съдът, след преценка на представените по делото доказателства, доводите и възраженията на страните в производството, в съответствие с правомощията си по чл. 269 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Страните не оспорват предпоставките за възникване отговорността на застрахователя – наличието на деликт при съответното авторство, противоправност и вина; наличието на валидно застрахователно правоотношение между причинителя и застрахователното дружество по застраховка „гражданска отговорност“; настъпването на застрахователно събитие като юридически факт, пораждащ отговорността на застрахователя. Следователно – процесните претенции са доказани по основание.

Основните спорни въпроси, за разрешаване на които е сезиран въззивният съд, са свързани с размера на обезщетението за неимуществени вреди, подлежащо на определяне по правилото на [чл.52 3ЗД](#), както и с наличието или не на съпричиняване на вредоносния резултат по смисъла на [чл.51, ал.2 3ЗД](#). Ищцата Г. М. А. поддържа неправилно определяне на дължимото обезщетение, посредством намаляването му при нарушение принципа за справедливост и липса на съпричиняване на вредоносния резултат, респективно по-малък процент на съпричиняване от този приет от първоинстанционния съд.

В този предметен обхват следва да се произнесе и въззивния съд съобразно правилото на чл. 269, изр.2 ГПК.

Съобразно разпоредбата на [чл.51, ал.1](#) във връзка с [чл.52 от 3ЗД](#) на обезщетение подлежат действителните и налични вреди, като при преценка за наличността им трябва да се изхожда от конкретната фактическа обстановка. Дължимото обезщетение за причинени неимуществени вреди от смъртта на близък човек следва да се определи към момента, от когато е породено основанието за обезщетяване, тъй като вредата е обективирана с настъпване на непозволеното увреждане, с факта на осъществяване на деликта - личното засягане на защитените ценности. При преценка на размера на обезщетението следва да се отчетат и съобразят не само претърпените вреди и страдания, но и тези, които ще продължат да бъдат търпени от пострадалия във времето, тъй като продължаващите във времето болки и страдания не са ново правопораждащо основание за вредата. Продължителността на времето, през което се търпят и ще се търпят страданията, следва да се отрази и на размера на дължимото обезщетение.

Свидетелите М. М. А. и Х. М. А. - родители на пострадалия М., основно имат преки впечатления за отношенията между сина им и въззивницата преди произшествието. Същите излагат, че от 2014 г. младите са заживяли заедно, като са работили в Англия, а през 2015 година са се оженили, като през цялото време са били в добри отношения. Сочат, че една седмица след смъртта на сина им, въззивницата се е прибрала в родния си край заедно със своите родители. Излагат, че от свои познати и от социалните мрежи са научили, че няколко месеца след произшествието, въззивницата се е омъжила в Турция. Свидетелите признават, че са имали пререкания с въззивницата по повод нейни вещи, останали в дома им, включително и злато, но след насрещни жалби и проверка от кварталния полицай, споровете са приключили, след което не са се виждали повече.

Впечатления относно състоянието на въззивницата след произшествието имат свид. К. А.. Според свидетеля А., въззивницата и пострадалия преди да се оженят през 2015 и около две години след това са живели и работили в Англия. Върнали са се в България малко преди произшествието, били много добро семейство и имали планове да започнат собствен бизнес. Излага, че въззивницата изживяла тежко смъртта на М., на погребението му плакала много, давали й успокоителни, които продължила да приема и по-късно. Свидетелят Е. Ч. сочи, че след като заживяла с М., въззивницата му е споделяла, че е много щастлива, че имали намерения да спечелят пари и да се върнат в България. След смъртта на М. останала в селото при родителите на М. за една-две седмици, но поради конфликт със свекърва си, решила да се прибере при нейните родители. Според свидетеля, въззивницата все още не е преживяла смъртта на съпруга си, тъй като по време на срещата им през лятото на 2022 г. му направило впечатление, че е психически разстроена, доста напъlnяла, имала тремор на пръстите на ръцете. Споделила му, че още тъгува за М., сънувала го, постоянно бил пред очите ѝ, както и че още не била готова за нов брак, въпреки че имала предложения.

От показанията на всички свидетели отразяващи непосредствено лично впечатление

от семейната обстановка и социално обкръжение на починалия се установяват близки отношения на обич и привързаност между починалия и неговата съпруга Г. М. А..

Със загубата на съпруга си, въззивницата Г. М. А. се е лишила от моралната подкрепа и опора на един от най-близките хора в живота им, като завинаги и до края на живота си ще трябва да живее с болката от нелепата загуба, изгубвайки го при трагични обстоятелства. Действително съвместният живот на двамата е продължил само три години, но се установява, че връзката им е била хармонична, изпълнена с любов и разбирателство, както и мечти, и планове за бъдещето, които не са успели да се осъществят. Установява се, че близо пет години след смъртта на съпруга си, въззивницата не е преживяла напълно загубата, продължава да тъгува и си спомня за съпруга си. Въпреки, че младата възраст на която е останала вдовица, предполага да продължи своя житейски път, включително да създаде ново семейство, не се установява въззивницата да е встъпила в нов брак, нито се установява категорично, че няколко месеца след смъртта на съпруга си е имала друга връзка.

Следва да се съобрази, че търпените от ищцата болки и страдания, както в психологичен, така и в емоционален план, не се ограничават само до изживените към момента на загубата от смъртта на близък, скъп и незаменим за Г. М. А. човек – съпругът ѝ, настъпила вследствие на процесното ПТП, а тези болки и страдания продължават и след това, като нанесените травми не са отшумели, за което говорят и събраните свидетелски показания. В един миг съпругата на пострадалия е претърпяла огромната скръб от загубата на скъп и незаменим за нея човек, която горчивина не би могла да бъде заличена, отчитайки близките и топли отношения между съпрузите.

Преценката за размера на обезщетението по чл.52 ЗЗД се извършва за всеки конкретен случай по справедливост и вътрешно убеждение. Основната функция на съда е да осигури прилагането на закона и тази му дейност не може да бъде обусловена от волята на страните, когато следва да се осигури приложение на императивен материален закон, установен в обществен интерес. В съответствие с разпоредбата на чл.52 от ЗЗД, съдът следва да определи справедлив размер на обезщетението за неимуществени вреди от деликт, като при постановяване на решението съдът е длъжен да вземе предвид и фактите, от значение за размера на вредите, настъпили след предявяване на иска (чл. 235, ал. 3 ГПК), тъй като продължаващите в хода на процеса болки и страдания не са ново правопораждащо основание.

Ето защо, по изложените съображения, настоящият съдебен състав приема, че определеното от РОС обезщетение за неимуществени вреди, преди разглеждане на възражения за съпричиняване, в размер на 45 000 лева е занижено съобразно гореопределените критерии и с оглед точното приложение на чл. 52 ЗЗД е необходимо паричният еквивалент на болките и страданията на ищцата да се завиши с още 55 000 лв., т.е. обезщетението е в размер на 100 000 лева.

Тази сума е напълно съобразена с интензитета, продължителността и характера на претърпените болки и страдания. Същевременно обаче, справедливостта по смисъла на чл.52 ЗЗД е морално-етична категория, която не е абстрактно понятие и следва при всяко положение да бъде съобразена с икономическия растеж, настоящ стандарт и среднестатистическите показатели за доход и покупателни способности към датата на деликта. В тази връзка следва да се изтъкне, че именно посочената динамика в икономическа конюнктура стои в основата на непрекъснатото нарастване нивата на застрахователно покритие за неимуществени вреди. Задължението на застрахователя е функция от задължението на застрахования да обезщети увреденото от него лице, а същевременно двете задължения са едни и същи по съдържание и размер в рамките на застрахователния договор. В този смисъл е и даденото разрешение в постановените по реда на чл.290 от ГПК решения на ВКС и съставляващи поради това задължителната по смисъла на ТР 1/2010 г. на ОСГТК на ВКС практика - Решение № 83 от 6.07.2009 г. по т. д. № 795/2008 г. на ВКС, II т. о., и Решение № 1 от 26.03.2012 г. по т. д. № 299/2011 г., II т. о., Решение 25 от 17.03.2010 г. по т. д. № 211/2009 г., II т. о, Р. № 206 от 12.03.2010 г. по т. д. №

35/2009 г. II т. о. и редица други. Този размер съдът намира за съобразен с нивата на застрахователно покритие за неимуществени вреди за процесния период – 2 000 000 лева при едно пострадало лице и 10 000 000 лева при две или повече лица.

При окончателното определяне размера на обезщетението следва да бъде взето предвид степента на съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалия. Съпричиняването на вредоносния резултат от пострадалия не е елемент от фактическия състав на престъплението, за което е признат за виновен деликвентът /извършителя на деянието Г. И./, поради което и това е обстоятелство, което рефлектира върху размера на отговорността, в това число и когато се касае за присъждане на обезщетение по чл. 52 от ЗЗД. Обстоятелства, от които би могъл да се направи обоснован извод за наличие на съпричиняване от страна на починалия не са били обсъждани от наказателния съд в присъдата, а и дори това да е било сторено подобен извод не ангажира съда, разглеждащ имуществените последици от установеното престъпно деяние доколкото не представлява елемент от престъпния състав.

Изводът за наличие на съпричиняване на вредата не може да почива на предположения, а намаляването на дължимото обезщетение за вреди от деликт по правилото на [чл. 51, ал. 2 ЗЗД](#) изисква доказани по безспорен начин конкретни действия или бездействие на увреденото лице, с които то обективно да е способствало за появата на вредоносния резултат, като е създавало условия за настъпването му или го е улеснило.

От заключението на вещите лица по назначената в първоинстанционното производство КСМАТЕ безспорно се установява, че пострадалият е пътувал в катастрофиралия лек автомобил без поставен предпазен колан, като ударът е бил челен, по силно изразен в предната лява част, в лявото колело на първата ос на полуремаркетото. След първоначалния удар, посоченото колело на полуремаркетото се е откъснало от оста си и почти едновременно с това последвал удар в лявото колело на втората му ос. Този втори удар е бил също челен по отношение на лекия автомобил, в областта на предна регистрационна табела. Скоростта в момента на удара на лекия автомобил е била 73.16 км/час, а на товарната композиция – 77.1 км/час. Сумарната скорост в момента на удара с която са се придвижвали телата на пътуващите в лекия автомобил е била около 150 км/час, в посока към предното стъкло. Кинетичната енергия при удара на всяко едно от телата в резултат на сумарната скорост е била $80.46,6 \cdot 2 / 2 = 69444 \text{ Jm}$ (джаула на метър) или около 6944 кг. сила. При огледа на местопроизшествието пострадалият е намерен без предпазен колан. Според експертите, при удара тялото на пострадалия на предна лява седалка от инерционните сили се е насочило и отхвърлило напред и нагоре, при което се е получила съчетана травма глава, гръден кош, корем. По тялото на М. А. не са установени характерни наранявания, които да сочат, че е пътувал с правилно поставен предпазен колан. Вещите лица са категорични, че при реализирания челен удар на лекия автомобил, ако пътникът е бил с правилно поставен предпазен колан, свободното движение на тялото му би се ограничило по посока напред и нагоре, при което травмите в предно/лицевата част на тялото биха били изразени в по-малка степен, а инерционната и от сътресение на тялото травма - избегната напълно или частично. Непоставения правилно предпазен колан в конкретния случай е допринесъл за причинените несъвместими с живота травми. Външните наранявания са получени от вътрешни детайли - интериор в предната част на купето на автомобила. Установените при аутопсията на пострадалия М. А. травматични увреждания са резултат от действието на твърди тип и тъпоръбести предмети и са получени по механизма на директен удар, противоудар, притискане и сътресение на тялото.

С оглед на гореизложеното съдът приема, че непоставянето на предпазен колан от пострадалото лице е в причинно-следствена връзка с получените при инцидента травми, тъй като с оглед механизма на конкретното ПТП, получените наранявания, биха били в по-малък обем, ако пострадалият е ползвал такъв предпазен колан.

Предвид изложеното по-горе, отчитайки поведението на водача на товарния, който е нарушил правилата на [чл.20, ал.1 ЗДвП](#), поради което изгубил контрол върху автомобила и

предизвикал ПТП, но същевременно вземайки предвид и поведението на пострадалия, който при пътуването не е използвал обезопасителен колан и с това си бездействие е допринесъл за собственото си увреждане, съдът приема, че е налице принос на пострадалия М. А. за настъпването на вредоносния резултат и определя същия в размер 30 %.

Предвид приетия от решаващия съд размер на справедливо обезщетение за причинени на въззивницата неимуществени вреди – 100 000 лв. и с оглед определения по-горе принос на пострадалия, същото следва да бъде намалено с 30 000 лева.

Следователно предявения иск е основателен за сумата от 70 000 лева или следва да се присъдят допълнително /над присъдените от първата инстанция/ още 40 000 лв.

Претендираната дължима законна лихва върху сумата за обезщетението за неимуществени вреди съгл. разпоредбата на чл.429, ал.3 КЗ, следва да се изчисли от най-ранната дата измежду следните: датата на уведомяването от застрахователя за настъпването на застрахователното събитие по реда на чл. 430, ал. 1, т. 2 ГПК; датата на уведомяване или от датата на предявяване на застрахователна претенция от увреденото лице. В разглеждания случай, ищцата е уведомила застрахователя за настъпилото събитие със заявление за изплащане на застрахователно обезщетение от 28.08.2019 г., поради което претенцията следва да бъде уважена съобразно чл.429, ал.3 от КЗ от датата, на която е предявена застрахователна претенция от увреденото лице – 28.08.2019 г.

Решението следва да се отмени и в частта, с която ищцата е осъдена да заплати разноски за адвокатско възнаграждение на ответното дружество, за горницата над 4700 лева до 6193.10 лева. В останалата обжалвана част, решението следва да се потвърди.

С оглед изхода на спора и предвид своевременно направеното искане, придружено с договор за правна помощ, сключен при условията на чл.38, ал.1, т.2, в полза на пълномощника на въззивницата, на осн. чл.38, ал.2 от ЗА, следва да се присъди адвокатско възнаграждение за първата и въззивната инстанция, в минимален размер, съобразно уважената част от иска, в размер на 8460 лева, с включен ДДС.

На осн. чл.78, ал.3 от ГПК, въззивницата Г. М. А., следва да бъде осъдена да заплати на ЗАД „ОЗК-Застраховане“ АД, направените от дружеството разноски за заплащане на адвокатско възнаграждение пред въззивната инстанция, съразмерно отхвърлената част от жалбата, в размер на 10 507 лева.

На осн. чл.78, ал.6 от ГПК, въззиваемото ЗАД „ОЗК-Застраховане“ АД, следва да бъде осъдено да заплати в полза на съда, държавна такса върху уважената част от иска, в размер на 1600 лв. и държавна такса за въззивно обжалване върху уважената част от иска в размер на 800 лв.

Мотивиран от гореизложеното и на осн. чл.272 от ГПК, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение №217/01.12.2022 г. по гр.д.147/2022 г. по описа на ОС - Разград, в частта с която е отхвърлен предявения от Г. М. А., с постоянен адрес с.Е., общ.Ц. К. срещу ЗАД „ОЗК-Застраховане“ АД, със седалище гр.София, иск с правно основание чл.432 от КЗ, за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди вследствие на ПТП настъпило на 30.11.2017 г., причинено от Г. И. И., при управление на МПС – товарен автомобил „Скания“ с рег. № на влекача А 3991 КК и прикачено към него полуремарке /контейнеровоз/ с рег. № А 0851 ЕК, за горницата над 30 000 лева до 70 000 лева, ведно със законната лихва, считано от 28.08.2019 г. до окончателно изплащане на сумата, както и в частта, с която Г. М. А. е осъдена да заплати на ЗАД „ОЗК-Застраховане“ АД разноски за адвокатско възнаграждение, за горницата над 4700 лева до 6193.10 лева, **КАТО ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА ЗАД „ОЗК-Застраховане“ АД, със седалище и адрес на управление: гр.

София, ул. „Света София“ № 7, ЕИК 121265177, **ДА ЗАПЛАТИ** на Г. М. А., с ЕГН ***** , постоянен адрес с.Е., общ.Ц. К., **допълнително** сумата от **40 000 (четиридесет хиляди) лева**, представляваща обезщетение за претърпените от нея неимуществени вреди – болки и страдания, вследствие смъртта на съпруга й М. Хюсеин А., починал вследствие на ПТП на 30.11.2017г., виновно причинено от Г. И. И., при управление на МПС – товарен автомобил „Скания“ с рег. № на влекача А 3991 КК и прикачено към него полуремарке /контейнеровоз/ с рег. № А 0851 ЕК, застрахован със застраховка „Гражданска отговорност“ при ЗАД „ОЗК-Застраховане“ АД, на осн. чл.432 от КЗ, ведно със законната лихва, считано от 28.08.2019 г. до окончателно изплащане на сумата.

ПОТВЪРЖДАВА решение №217/01.12.2022 г. по гр.д.147/2022 г. по описа на ОС - Разград, в останалата обжалвана част.

ОСЪЖДА ЗАД „ОЗК-Застраховане“ АД, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Света София“ № 7, ЕИК 121265177 **ДА ЗАПЛАТИ** на адв. Ф. С. С., с ЕГН ***** от АК-София, служ. адрес гр.Кърджали, бул.“Беломорски“ №58, вх.Б, ап.1 като пълномощник на Г. М. А., сумата от **8460 (осем хиляди, четиристотин и шестдесет) лева с ДДС**, представляваща адвокатско възнаграждение за безплатно процесуално представителство по делото, на основание чл.38, ал.2, във вр. с ал.1, т.2 от ЗАдв.

ОСЪЖДА ЗАД „ОЗК-Застраховане“ АД, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Света София“ № 7, ЕИК 121265177 **ДА ЗАПЛАТИ** в полза на бюджета на съдебната власт, по сметка на Апелативен съд – Варна, сумата от **1600 лв.**, представляваща държавна такса върху уважената част от иска и сумата от **800 лв.**, представляваща държавна такса за въззивно обжалване върху уважената част от исковете, на осн. чл.78 ал.6 от ГПК.

ОСЪЖДА Г. М. А., с ЕГН ***** , постоянен адрес с.Е., общ.Ц. К. **ДА ЗАПЛАТИ** на ЗАД „ОЗК-Застраховане“ АД, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Света София“ № 7, ЕИК 121265177, сумата от **10 507 (десет хиляди пестотин и седем) лева**, представляваща направените от дружеството разноски за заплащане на адвокатско възнаграждение пред въззивната инстанция, съразмерно отхвърлената част от жалбата, на осн. чл.78, ал.3 от ГПК.

Решението подлежи обжалване при условията на чл.280 от ГПК пред Върховен касационен съд на РБ в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____